

EESTI SAARTE KOGU

✉ TTÜ Kuressaare Kolledž, Lossipargi 1, 93813 Kuressaare
☎ (045) 39-145

Eesti Saarte Kogu üldkogu Piirissaarel 30.06.-01.07. 2000.a.

Osavõtjad:

Saarte volitatud esindajad:	
Abruka – Tõnis Siplane; Kihnu – Taivi Laos; Manija – Tiit Pilt; Muhu – Hants Kipper; Pakri saared – Ain Sarv; Piirissaar – Peep Tambet; Naissaar – Jaan Alver	Prangli – Jaan Alver; Ruhnu – Mari Sarv; Saaremaa – Jaanus Reede; Vahase – Arvi Prei; Pakri Rootsi kogukond - Erik Söderberg; Vormsi – Ants Rajando.
Eestseisus ja kaastöönõukogu:	
Hants Kipper, Ants Rajando, Leo Filippov, Vambo Kaal, Urmas Kase, Aado Keskpai, Maret Pank, Ain Sarv, Ants Varblane	
Külalised:	
Helen Haab, Kaido-Allan Lainurm – Kohaliku omavalitsuse ja regionaalarengu osakond, Siseministeerium, Jüri Pärtel - Saaremaa Omavalitsuste Liit, Mati Kermas – Tartu Maavalitsus, Jaak Maandi - Keskkonnaministeerium, Kaarel Lauk – Ruhnu vald, Mihkel Pilv – Miksike; Ave Viirmaa – Ruhnu Põhikool, Mall Vainola – Vormsi Põhikool, Kai Võlli – Haridusministeerium, Tiia Palmaru – Eesti Raadio, Marge Pervik – Saaremaa Laevakompanii, Edda Kipper, Age Streng ja Maris Puurmann – Eesti Väikesaarte Noorte ühendus, Ülle Tamm – Manija, Riina Aasma, Laine Tarvis – Riigikogu (saarte toetusgrupp), Toivo Asmer ja Tõnis Asu – Regionaalministri büroo, Johannes Leas – Kihnu, Kaia Eelma - ESK.	

Päevakord

Reede, 30. juuni

Kell 15.00 **Üldkogu avamine Piirissaarel**

ESK esimehe hr. Hants Kiperi avasõnad

Tartu Maavalituse esindaja hr Mati Kermase tervitus üldkogust osavõtjatele

Piirissaare vallavanema hr Peep Tambeti sõnavõtt

Regionaalministri hr Toivo Asmeri sõnavõtt

kell 16 - 18 **Paneeldiskussioon saarte arengustrategiast**

kell 18 – 20 **Projektijuhtide tutvustus ESK käigus olevate ja lõppenud projektide kohta**

Mari Sarv - Koolide arengukava

Ain Sarv - Väikene saarte teejuht Internetis

Laupäev, 1. juuli

kell 9.00 Juhatusetegevuse ja majandusaasta aruannete kinnitamine, ESK revidendi valimine.

kell 10.00 Põhikirjamuudatuse kooskõlastamine. Seoses Eesti saarte naiste- ja noorteorganisatsioonide loomisega vajaliku muudatuse sisseviimine ESK põhikirja, mis võimaldaks ESK juures allorganisatsioonide moodustamist.

Reede, 30. juuni 2000, Piirissaar, Tooni küla, vallavalitsuse maja juures

TERVITUSED

15.10 **Hants Kipper** ja **Peep Tambet** kutsuvad saarega tutvunud üldkogust osavõtjad kokku ning kuulutavad Eesti Saarte Kogu 10. üldkogu avatuks

Mati Kermas (Tartu Maavalitsus) – Piirissaar on Eesti piires ainulaadse vanusstruktuuriga omavalitsus, üle 50% rahvastikust on vanemad kui 65. See loob saarel viibides ajuti tunde, et aeg on siin seisma jäänud. Põhilised probleemid piirissaarlaste kui ka maavalitsuse jaoks on ühendus mandriga (ilmastikuolude tõttu sügis-talvel eriti heitlik), kus küll kriisisituatsioonides on siiani alati abiks tulnud piirivalve. Hädaabi lendude jaoks vajab kohalik lennuväli põhjalikku remonti, regulaarliiklust nagu varem arvatavasti enam toimuma ei saa. Probleemiks on ka kohalike kalurite pääs Põhjajärve parematele kalastuskohtadele. Haldusreformi seisukohalt on maavalitsus Piirissaare puhul kaalunud kahte varianti, kas liita see mõne järveäärse omavalitsusega mandril või Tartu linnaga. Tõenäosem oleks Piirissaare muutmine Tartu linna osavallaks (juriidilised küsimused ses osas vajaksid täpsustamist), sest kahe vaese ja väikese valla ühinemine ei muudaks Piirissaare olukorda eriti paremaks. Töökaid ja otsustusrohkeid päevi teile Piirissaarel.

Piirissaare vallavanem Peep Tambet – Piirissaar on ainuke asustatud eesti saar Peipsi järves. Esialgselt asustasid saart eestlased, nüüd on siin üks vähestest vene vanausuliste kogukondadest. Viimane asjaolu seob inimesi omavahel ning hoiab neid saarel kinni. Saare kolmes külas – Saare, Tooni, Piiri - elab 105 püsiasiukat, suvel tõuseb elanike arv saarel seevastu pea kolmekordseks. Piirissaar nagu nimigi ütleb, on piiril asuv saar, piirivalvurite ja kohalike elanike vahel on vastastikku abistavad suhted.

Legendi järgi tekkis Piirissaar sellest, et tuues Venemaalt laudu, sattus Kalevipoeg sortside kiusamise kätte. Oma kaitseks haaras ta järvepõhjast muda ja mäntaid, ühest suuremast visatud mäntast saigi Piirissaar. Legend jätkub veel tänapäevalgi, kevadel üleujutuste ajal võib juhtuda, et umbes 5/6 saarest on vee all.

Nagu eelpool öeldud, on saare elanikkond vana, saarel on praegu ainult kaks last – kahe- ja viieaastane. Seepärast pole saarel ka oma kooli, teiselt poolt ei saa noored pered saarele sellepärast elama asuda, et pole kooli. Koolituse, põhiliselt täiskasvanute koolitusega tegeleb Peipsiveere sihtasutus.

Haldusreformi kava kohta on piirissaarlastel oma seisukoht, nemad pooldavad eelkõige saare jäämist iseseisvaks omavalitsusüksuseks. Kõne alla tuleks ka liitumine Tartu linnaga, sest saare oma tulubaas on peaaegu olematu ja omavalitsus end mingil juhul ise üleval pidada ei jõuaks. Ootame ka Eesti Saarte Kogult abi saare seisukohalt mõistliku lahendi saavutamiseks.

ÜLEVAADE SÕNAVÕTTUDEST

Toivo Asmer, regionaalminister – Tervitused kõigile Eesti Saarte Kogu liikmetele ja külalistele! ESK on üks ühendustest, mis regionaalministrile “tegelikult tööd annab”. Kuum teema on praegu haldusreform. Ministrina ütlen seda, et haldusreform on vajalik ja tuleb kindlasti. Praegu on protsess nii kaugel, et valmimas on haldusreformi strateegia, kus määratakse kindlaks reformi eesmärgid ja nende saavutamise teed. Väikesaarte olukord on haldusreformi valguses sarnane, saared sooviksid kas omavalitsuse säilimist või ühinemist

rikkaimatega, samas ei soovi nad osavalla staatust kartuses, et sel juhul jäävad nende probleemid tahaplaanile. Sellele probleemile lahenduse otsimine saab olema keeruline.

Kuigi vaesel vallal pole tulevikku, st et vald ei suuda tagada kogukonna jätkusuutlikku arengut, on Eesti väikesaared ses suhtes siiski erinevas olukorras. Saartel on Eesti regionaalpoliitika kujundamisel oluline roll ning saareliisus on oluline märksõna ka Euroopa Liidu regionaalpoliitika kontseptsioonides. Eesti saarte puhul muudab asja keerulisemaks see, et meil on kaks suurt saart ja kõik ülejäänud on väga väikesed. Kõikidel seni asustatud saartel peab elu jätkuma ning elukvaliteet tõusma. Seetõttu võiks väikesaartele teha üldises haldusreformi kavas erandi, säilitades olemasolevad omavalitsused. Kuid saarte arengut saab tagada vaid kaasates ka riiklikku abi, nii et omavalitsuse ülesandeks jääks tööhõive ja soodsa ettevõtluskliima kindlustamine ning riigi kanda jääksid infrastruktuuriinvesteeringud. Samas tahan aga omavalitsusjuhtidele meelde tuletada, et koos kohustustega kaasneb ka vastutus oma valijate ees. Rahandusministeeriumis on väljatöötatud riigieelarve ja kohaliku omavalitsusüksuse eelarve omavahelise suhte arvutamise kord, see on kättesaadav ka internetis, tutvuge ja tehke oma ettepanekuid!

ESK'l on suur kaal saareliste erivajaduste teadvustamisel ja saarte taotluste toetamisel, olgu selleks siis väikesaarte õpetajate palgad või Kihnu uue rahvamaja või Suure väina püsiühenduse ja Saaremaa süvasadama projekt. ESK võiks täna anda oma kindla toetuse nii Kihnu püüdlustele kui süvasadamale.

Regionaalne areng, sh tööhõivet tagavad investeeringud on oluline prioriteet praeguse valitsuskoalitsiooni poliitikas. Seda tõendab ka 2001. aasta riigieelarvesse kavandatud 2-2,5kordne regionaalprogrammide vahendite osatähtsuse tõus. Olen veendunud, et need rahad ka saame.

Aado Keskpaik: Kas täna on olemas valitsuse põhimõtteline otsus regionaalprogrammide rahade suurendamiseks?

Toivo Asmer: Valitsuse põhimõttelist otsust ei ole, kuid seda on mitmeid kordi arutatud kabinetiistungitel ning see on koalitsiooni kindel prioriteet eelarve kujundamisel.

Maret Pank: Tänavuaastane regionaalprogrammide rahade jagamine on kõvasti hilineanud, lükkudes juba eelarveaasta teise poolde. Kas uue, Majandusministeeriumi haldusalasse kuuluva sihtasutuse töö saab paremini sujuma?

Toivo Asmer: See on minu jaoks raske küsimus. Käesolev aasta on tõepoolest erakorraline, selleks et vajalikud investeeringud õigel ajal tehtud saaks, oleme läinud isegi niikaugele, et raha on antud isegi veel heakskiiduta projektidele.

Uus, nn superfond on tõepoolest loomisel, kuid sellega tõstatub küsimus, et millise ministeeriumi haldusalasse üldse jääb regionaalpoliitika. Praegu on regionaalpoliitika eest vastutav ERSA (Siseministeerium), kuid raha selle elluviimiseks annab Majandusministeerium. Kolm ministeeriumi (Sise-, Majandus- ja Rahandus-) peavad omavahel kokku leppima, kas on võimalik ja otstarbekas Vabariigi Valitsuse seaduse muutmine ja regionaalpoliitika üleviimine Majandusministeeriumi haldusalasse. Juhul kui Riigikogu vastavat otsust enne riigieelarve vastuvõtmist ei tee, on regionaalrahade õigeaegne avamine jälle problemaatiline.

Maret Pank: Sellega seoses küsimus, et miks siis ikkagi otsustati senist struktuuri muuta ja luuakse superfond just Majandusministeeriumi juurde?

Toivo Asmer: Valitsus on seda küsimust arutanud vähemalt viis korda ning see oli koalitsioonileppe üks punkte, mis on seotud ka Teede- ja Side- ning Majandusministeeriumi ühendamise ja ühendamise. Kuigi samas pean tunnistama, et objektiivset vajadust selleks praegu pole

veel olnud, ERSA tegevus ning efektiivsus on olnud väga head.

Helen Haab: Regionaalpoliitika koondamise huvides oleks võibolla oluline ka planeeringute osakonna Keskkonnaministeeriumi haldusalast ära(tagasi)viimine?

Toivo Asmer: Tuleb tunnistada, et Siseministeeriumi Kohalike omavalitsuste osakonnas oli tõesti hea sünergia. Kuid riigi ja ka EL seisukohast on olulisim väikeettevõtlike arendamine, see ei ühti täpselt planeerimis- ja haldustegevusega, seega ei pruugi neid ühtse juhtimise alla koondada. Kui ettevõtlike arendamise alane tegevus läheb Majandusministeeriumi alla ning maavanemate roll regionaalpoliitika ja planeeringute osas suureneb, siis pole omavalitsusjuhi jaoks oluline, millise ministeeriumi haldusalas planeeringute osakond on. Küll ei ole ma nõus sellega, et keskkonnaküsimused läksid maavalitsuste alt Keskkonnaministeeriumi alla.

Johannes Leas: Tulles tagasi haldusreformi juurde, on mul sügav kahtlus, et osavallana ei suuda väikesaared täielikult kaitsta oma huve liitmisel tekkinud suurte valdade volikogudes. Juba praegu on tunda, et haldusreformi käigus rahva häält eriti kuulda ei võeta. Nüüd minu küsimused: milline kasu on haldusreformist regionaalpoliitikale? Seaduse järgi saab valla piire muuta rahvahääletusega, kas hääletustulemusi ka tegelikkuses arvestatakse? Mis saab siis, kui haldusreform ei teostu?

Toivo Asmer: Soome positiivne kogemus kinnitab, et investeringuid jaotatakse vastavalt vajadustele, mitte otsustavate häälte kaalu arvestades. Omavalitsuste potentsiaali suurenemisel paranesid ka investeerimisvõimalused ning EL rahade kaasamine.

Haldusreformi kava koostamise põhikohustus on pandud maavalitsustele, omavalitsusüksuse erimeelsuse korral toimub sundliitmine. Samas on saarte esindajate osatähtsus volikogudes tõsine probleem, arvatavasti ei sobi proportsionaalne esindatus vastavalt elanike arvule, vaid see peab olema suurem.

Aado Keskaik, regionaalarengu konsultant, läbirääkija EL struktuurivahendite osas – Saarte arengustrateegiast. Planeeringute osas on vabariigis praegu käimas palju sarnaseid, kuid mitte kattuvaid tegevusi: maakonnaplaneeringud, rahvusliku arengukava esimese ja teise versiooni regionaalne osa (sihtalad Ida-Virumaa, Lõuna-Eesti ja Lääne-Eesti saared), regionaalpoliitilised programmid ja nende sihtalade kirjeldamine. Seega on erinevaid strateegiaid Eestis palju, kuhu võiks ja kas üldse peaks selles segaduses kuuluma kavandatav saarte arengustrategia?

Oma sõnavõtuga püüaksin arendustegevuse konteksti pisut korrastada. Alustuseks vaatame 4-5 aasta kaugusesse tulevikku, mil Eesti on juba EL liige. Vaadates praeguste vaesemate liikmesriikide kogemusi, võib öelda, et peale liitumist EL'ga finantseeriti vähemalt 1/3 avaliku sektori investeringutest Euroopa Liidu fondidest. Eesti jaoks tähendaks see kättesaadava ressursi kahekordset tõusu. Selleks, et see raha kätte saada, peame me oma tegevust planeerima EL nõuetele vastavalt. See tähendab iga sihtala jaoks vähemalt 7-aastase investeringute plaani koostamist.

Rahastamisallikad võib laias laastus jagada kolmeks: EL (meie jaoks SAPARD, ISPA, PHARE), riiklikud- ja regionaalinvesteeringud. Euroopa Liit arvestab, et Eesti on üks terviklik programmiala, mille sisu tuleks kokku panna riigisisestest prioriteetidest lähtudes. Erinevatele tasemetele suunatud projektid peavad vastama olemasolevatele prioriteetidele ning olema omavahel kooskõlas. Selleks tuleks iga saare jaoks koostada nt viie aasta investeringute plaan reaalses mahus ning koondada saarte vajadused ning tähtsamad projektid ühte programmdokumenti. Siin levitatav Tarmo Pikneri tekst (lisa 1) on mõeldud esitamiseks EL komisjonile.

Vambo Kaal: Mind ikkagi huvitab, mitu saart kuulub Euroopa Liidu jaoks defineeritavasse Lääne-Eesti saarte sihtalasse, kas 6 või 9 saart? Elutingimused on kõikidel asustatud saartel samad, järelikult võiksid sihtalaks olla kõik saared.

Aado Kesksaak: Praegu on sihtalana defineeritud kaks saarest maakonda. Kuid sõltumata dokumendist, millest lähtutakse, peab saarte arengu tuumidee olema sama. Praegu on vahe ainult selles, et PHARE jaoks kirjutatav dokument on reaalse rahalise kattega.

Jaan Alver: Kui rääkida iga saare jaoks viie aasta arengukavast, siis on seda väga raske teha, sest saared on erineva rahvaarvuga ja seetõttu on kõikuv ka nende potentsiaal. ESK võiks saarte omavalitsusi konsulteerida üldplaneeringute tegemisel; enne üldise saarte arengukava tegemist tuleks ühtlustada arengukavade tase rohujuure tasandil.

Ants Varblane: Väikestel omavalitsustel pole praegu tõesti vallaelarves vahendeid üldplaneeringute tegemiseks. Samas pole sellist ressursi, ei inimesi ega raha ka ESK'l.

Kalju Sakk, Piirissaare vallavolikogu endine esimees – Lugupeetud ESK liikmed. Kui te siia juba olete kogunenud, siis kuulake ära, mis meil mureks on ja mida on vaja teha. Saar on tõesti ilus, kuid elu siin ei ole lihtne. Ka meie ehitame Eesti Vabariiki ja saare probleemid on ka riigi probleemid, kuid viimane on meid täitsa ära unustanud. Ka väikese mure lahendamine on riigi tugevdamine. Saarel on elanud üle 1000 elaniku, nüüdseks on neid alles jäänud kümme korda vähem. Piirissaarel on olnud kaks kooli, 4 kirikut ja 7 kauplust, täna kardame meie viimasegi kaupluse kinnipanekut, mis viiks saare lõpliku tühjenemiseni. Kui me tahame asustuse säilimist saarel, siis me peame homme elama paremini kui täna.

Kõige olulisem elatusallikas meie jaoks on kalapüük. Selleks oleks vaja vaba pääsu Põhjärvele, kuid seda võimaldav, 1957. aastal rajatud kanal on aastakümneid remontimata ning seda kasutada ei ole võimalik. Ametliku projekti järgi läheks kanali remontimine/süvendamine maksma üle 1,5 miljoni krooni, kuid me ise teeksime selle töö ära 200 tuh kr eest. Heameelega võtaksime selleks pangalaenu, kuid laenu saamiseks tahaksime ESK'lt garantiikirja.

Probleemiks on ka küttepude saamine. Varem tegime soo pealt küttepuid (-hagu), nüüd on riigil kavatsus see muuta maastikukaitselaks, millega kaob meil igasugune võimalus küttepude tegemiseks.

Samuti häirib meid, et on peatunud regulaarliiklus Piirissaare ja mandri vahel, normaalseks elutegevuseks oleks vaja laeva, millega saab vedada nii inimesi kui ka nt ehitusmaterjale. Probleem on ka arstiabi, praegu saarel velsker/perearst puudub ning kõige lähem koht arsti juures käimiseks on Tartu. Aga mis saab siis kui on vaja teha analüüse või arst kutsub järgmisel päeval tagasi?

Ain Sarv: Mul on üks ammune mõte, kuidas Eesti riik võiks Piirissaart abistada. Eesti kaitseväge võiks kohalike sibulakasvatajatega sõlmida lepingu, et nende iga-aastane saak (mitte Poola sibul) ostetakse täies mahus Eesti sõjaväele. Selline pikaajaline leping annaks kohalikele garantii sibula turustamise osas, samuti teadmise, et riik mõtleb nende peale.

Toivo Asmer: See on hea mõte, millele võiks anda ametliku käigu. Kõige kiirem lahendus oleks see, kui iga saarte kogu liige teataks praegu, et tema on nõus ära ostma vähemalt ühe kartulikoti kohalikku sibulat.

Kell 17.15 Diskussioon väikesaarte seadusest

Ants Varblane, Vormsi vallavanem – Seaduse uuel menetlusel andmisel oleks ikka mõte sees, sel viisil saaks anda ühtse ülevaate saarte põhilistest probleemidest ja sellest, kui kallis on elamine saartel, nt kui kalliks läheb teenuse kasutajale ja maksumaksjale ikkagi transpordiühendus saartega.

Juuni alguses kohtus initsiatiivgrupp, kuhu kuulub ka Riigikogu liikmeid, Haapsalus, et arutada Saarte seaduse vajalikkuse üle. Jõuti seisukohale, et aluseks võetakse Saarte seaduse viimase eelnõu variant (413 SE II, 2. lugemine 19.05.97) ja püütakse seda edasi arendada ning pärast Riigikogu suvepuhkust uuesti käiku anda.

Ain Sarv: Eelmisel ESK üldkogul võtsime seisukoha, et seadus(t)es ei tohiks omavahel eristada suur- ja väikesaari. Nüüd on ühistranspordi seaduses lahendus suurte saarte transpordile eraldi välja toodud. Nüüd on mul põhimõtteline küsimus, kas ESK aktsepteerib *Väikesaarte seaduse* eelnõu?

Ants Varblane: Üheski seaduses ei ole siiani defineeritud, mis on väikesaar. Näiteks kui Hiiumaa kaotaks maakondliku staatuse, kas ta muutub kohe väikesaareks?

Vambo Kaal: Me ei saa enne oma eelnevat otsust muuta, kui me ei tea, milline on uue eelnõu tekst, mille üle me otsustama hakkame. Praegu võib väikesteks saarteks lugeda kõiki neid, kes oma tuludega välja ei tule ning haldusreformiga seoses ootab neid ees ühinemine mõne teise omavalitsusega. Sel juhul sõltub saare tulevik suuresti peiust, kes ta kosib. Seega peame ikka mõtlema, kas saarvallad ikka peavad liituma mõne teise omavalitsusega või tuleb nende puhul rakendada teistsugust finantseerimise skeemi kui seni on kasutusel olnud. Kuigi väikesaared pole nii suured, et oleks olulist vahet, et kas raha saare toetuseks tuleb riigilt või mõnelt suuremalt omavalitsuselt. Kuid kõigil saartel on omapära, mis on erinev mandrist.

Jaan Alver: Ütleksin paar sõna Prangli kohta Viimsi valla seisukohast. Vallale on üks Prangli 140st inimesest kolm korda kallim kui mandrielanik, kuid viimaste seas mingit kadedust saarlaste suhtes küll tunda pole. Viimsi on üks rikkamaid omavalitsusi ja tegelikult on olemas loogilised seosed paljude saarte ja omavalitsuste vahel nagu: Vormsi ja Haapsalu, Kihnu ja Pärnu, Abruksa ja Kuressaare. Prangli kogemusi arvestades võiks need saared ja linnad omavahel vabalt liituda või siis jääda nende juurde osavalla staatusesse.

Ain Sarv: Sel juhul peaks saarlastele jääma kindlasti otsustusõigus, mis ei ole seotud rahvaarvuga.

Laine Tarvis: Küsimus ministrile, kuidas leiab haldusreformi kontseptsioonis kajastamist saartele oluline osalusdemokraatia (rahvakoosoleku) põhimõte?

Toivo Asmer: Kindlasti kirjutatakse see haldusreformi kavasse sisse.

Söögipaus 17.40 – 19.50

Kell 19.50 Ülevaade ESK lõppenud ja käimasolevatest projektidest

Ain Sarv: Projekt Väikene saarte teejuht Internetis on praktiliselt lõppenud, kõik materjalid on netis üleväl (www.saared.ee). Vabatahtlikult ja tasuta kirjutatud saksakeelne tõlge vajab redigeerimist, kuid varsti peaks ka see üles riputatama. Kuid ikka veel on lahendamata

küsimus, mis vahenditest kodulehekülje serveris hoidmist finantseerida. Kas küsida ettevõtjatelt, kelle andmed on koduleheküljel olemas mingit väikest maksu selle eest või maksta serveri üür liikmemaksudest? Kodulehekülje aktualiseerimist olen siiani teinud tasuta, kuid leian, et see on minu hobi ja väga oluline tegevus just väikesaarte osas.

Ants Varblane: Selle küsimuse võiksime aruteluks saarte listist läbi lasta.

Maret Pank: Keegi pole seda veel teinud, seega võtan enda peale Ainile tänu avaldamise suure ja vajaliku töö tegemise eest ning samuti saarte listi (org.esk@lists.ut.ee) käimalükkamise eest.

Leo Filippov: Teen ettepaneku, et saarte elanikud listi aktiivsemalt kasutaksid ja saadaksid sinna infot saartel toimuvate sündmuste-ettevõtmiste kohta.

Mihkel Pily (Miksike): Ka meie rendime serveriruumi ESDATAlt ja minu arvates võiksime me omavahel kokku leppida isegi nii, et Miksikese õppekeskkond võib teie lehekülgi hoida tasuta.

Vambo Kaal: Saarte list on väga tänuväärne asi ning soovitan kõigil teil listi aadressi kõigi saartest huvitatud inimeste seas levitada.

Ain Sarv: Tutvustan hästi üldsõnaliselt ka oma uut projekti. Projekti märksõnaks on kohalik turism ning eesmärgiks kohalike vaatamisväärsuste atraktiivne esitlemine. Saarte programmile on esitatud taotlus 50 tuh krooni peale ja projekti pilootkohaks on Vormsi saar.

Mari Sarv: Projekti (Eesti väikesaarte koolide arengukava, vt lisa 2) sihtalaks oli neli väikesaart, kus olemas põhikoolid. Arengukava koostamisel osalesid õpetajad, lapsevanemad ja omavalitsuste esindajad. Kindel asi, millega me nõustuda ei saa, on Haridusministeeriumi seisukoht, et väikesaartel pole võimalik anda kvaliteetsset põhiharidust kooli vanemas astmes ning nende poolt on tulnud ettepanek muuta koolid 6-klassilisteks. Meie eesmärgiks on ikkagi säilitada koolid põhikoolidena ning lisada neile ka koolituskeskuse funktsioone (täiendkoolitus ja vabaharidus).

Vambo Kaal: Koolide arengukavaga sooviksid kindlasti tutvuda teisedki, seega on mul kohe ettepanek, et te riputaksite selle saarte listi üles.

Mari Sarv: Viisime läbi ka SWOT-analüüsi. Tugevaid külgi leidsime palju, märgin siinkohal ära olulisima nõrkuse, milleks on õpetamine liitklassides. Meie arvates võib liitklassis olla maksimaalselt kaks vanuseastet, vastasel juhul väheneb oluliselt põhiainetes õpetamise kvaliteet ning lapsevanemad kaotavad usalduse kohaliku kooli vastu ja võivad saarelt hoopis lahkuda.

Ain Sarv: (Väike)Saarte seadusega peaks olema sätestatud erandite lubamine väikesaarte jaoks nii, et iga kooli jaoks kehtiks oma spetsiifiline koolituskord. Iga väikekool ja –saar on niivõrd oluline, et peaks eraldi kajastamist leidma haridusseaduses.

Ants Varblane: Väikesaartel on tegemist sisuliselt individuaalõppega, olen veendunud, et saartele suunatud erisusi saab kehtestada ainult seadusega.

Vambo Kaal: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusesse võiks teha muudatuse, millega lubatakse koolituskorras teha väikesaarte puhul erandeid.

Hants Kipper: Viimasega seotult, võibolla me peaksime ikkagi formuleerima, mis asi on väikesaar?

Maret Pank: Teen ettepaneku, et ESK esitab väikesaarte koolide arengukava koos oma toetuskirjaga Haridusministeeriumile, Riigikogu saarte toetusgrupi liikmetele ning Riigikogu kultuurikomisjonile.

Mari Sarv: Lõppenud projekti jätkuprojektina olen Saarte programmile esitanud taotluse õpetajate kvalifikatsiooni tõstmiseks liitklassi metoodika alal.

Kai Võlli (Haridusministeerium) – ministeeriumipoolsete muudatusettepanekute tegemiseks on arengukava liiga vähe lahti kirjutatud.

Kaarel Lauk: Kuna projektidest on niipalju juttu, siis peaks järgmisele ESK üldkogule kindlasti kutsuma ka Saarte programmi juhi.

Laine Tarvis: 4.-6. august k.a toimub Vormsil saarte maanaiste kogu, kus üheks põhiteemaks on just haridus. Me võime asjaomased ametnikud sinna esinema kutsuda ja ootame ka siinolijate osavõttu.

Ain Sarv: Minu arvates on selleaastastes Saarte programmi tingimustes projektide miinimumsuurus – 50 tuh kr selgelt üle pakutud nõue ja liiga jäik. See sunnib kirjutama rängalt raiskavaid projekte.

Hants Kipper kandis ette ülevaate Andres Hanso poolt juhitud projektist B&B Eesti väikesaartel (vt lisa 3), Lauri Eineri projekti kohta ülevaade puudub.

Lõpp kell 21.05

Laupäev, 1. juuli 2000

Eesti Saarte Kogu üldkogu protseduurid. Kell 9.25

Koosolekut juhatab Hants Kipper.

Kohal olid saarte volitatud esindajad ja eestseisuse liikmed - A. Rajando, H. Kipper, P. Tambet, T. Siplane, A. Prei, J. Reede, A. Sarv, M. Sarv, T. Laos, J. Leas, T. Pilt.

1. ESK eestseisuse ja kaastöönõukogu tegevuse aruanne. ESK eestseisuse tegevuse aruanne oli eelnevalt osavõtjatele välja jagatud (vt lisa 4). Üldkogu poolt aruande kohta küsimusi ja ettepanekuid ei esitatud. Hants Kipper tänab Piirissaare vallavanemat Peep Tambetit käesoleva üldkogu hea korraldamise eest.

Otsus: Kinnitada ESK eestseisuse 1999/2000 tegevusaasta aruanne (11 “poolt”, 0 “vastu”, 0 “erapooletu”)

2. ESK 1999/2000 majandusaasta aruanne. Ülevaade ESK majanduslikust tegevusest ning ESK revidendi Tõnis Siplase poolt koostatud revisjoniakt olid osavõtjatele eelnevalt välja jagatud ja on lisatud ka käesolevale protokollile (lisa 5 ja lisa 6). Vastavalt põhikirjamuudatusele oli lõppenud majandusaasta pikkuseks 9 kuud.

Otsus: Kinnitada ESK 1999/2000 majandusaasta aruanne (11 “poolt”, 0 “vastu”, 0 “erapooletu”)

3. ESK eelarve 2000/2001 tööaastaks. Eelarve projekt on toodud lisa 7. Tulud 36 000.- krooni kujunevad liikmemaksudest ja eelnevate aastate jäägist. Saaremaa esindaja J. Reede lubas vahendite olemasolu korral lisalaekumist veel 5000 krooni. Saaremaa suure liikmemaksu arvel loetakse kaetuks ka Saare maakonna teiste saarte (Vilsandi, Abruca, Vahase, Ruhnu ja Muhu) liikmemaks, mis ei välista soovi korral veel eraldi tasumist.

Kulud kokku 36 000 kr:	s.h. kulud sekretäritööks	21 000
	halduskulud	6 000
	üldkogu kulud	6 000
	ettenägemata kulud	3 000

Otsus: Kinnitada tasakaalustatud eelarve 2000/2001 majandusaastaks: tulud 36 000, kulud 36 000 krooni. (11 “poolt”, 0 “vastu”, 0 “erapooletu”)

4. ESK revidendi valimine.

Revidendi kandidaatide osas tehakse üks ettepanek – Mari Sarv.

Hääletustulemused: poolt 11
vastu 0
erapooletuid 0.

Otsus: Kinnitada Eesti Saarte Kogu revidendiks Mari Sarv.

5. Muudatus ESK põhikirjas. On tekkinud organisatsioone ja ühendusi (Eesti saarte noortekogu, naiste kogu), mis koondavad saarte arengust huvitatud inimesi ning mis oma eesmärkidelt sobivad tegutsema Eesti Saarte Kogu juures.

Ettepanek: Viia ESK põhikirja sisse muudatus, mis lubaks saarte arengust huvitatutel ja toetajatel ning nende ühendustel ühineda ESKga struktuuriüksusena.

Otsus: Muuta ESK põhikirja järgnevalt: Täiendada alapealkirja “ESK kaastöönõukogu” sõnadega “.. ja allorganisatsioonid”. Lisada ESK põhikirja 31. punkt: “Saari haaravaid ühendusi võib eestseisuse otsusega lugeda ESK struktuuriüksuseks ning ühenduse juht kutsutakse ESK kaastöönõukogu liikmeks.”

6. Saarte kooskõlastatud hoiakud. Võttes kokku eelmisel päeval arutatud haldusreformi ja regionaalpoliitika küsimused, peab Eesti Saarte Kogu vajalikuks vastu võtta järgmised ESK üldkogu protokollilised **otsused**:

1. ESK üldkogu toetab haldusreformi läbiviimisel nelja saarvalla (Kihnu, Piirissaare, Ruhnu, Vormsi) säilimist iseseisvate omavalitsustena.
2. ESK üldkogu pöördub Vabariigi Valitsuse poole ettepanekuga, et väikesaarte ühiste ja oluliste probleemide (transpordiühenduse parandamine ja doteerimise alused, hariduse ja arstiabi kättesaadavus, osalusdemokraatia, väikesaarte omavalitsusliku haldamise erisused koos avalike teenuste struktuuriüksuste säilitamisega) lahendamise oleks tagatud seadustega. See annaks aluse arvestada saarte probleemidega riigieelarve koostamisel.
3. ESK üldkogu toetab kohalike omavalitsuste otsuseid Kihnu rahvamaja ja Saaremaa süvasadama osas ning palub valitsusel neid aktsepteerida.
4. ESK üldkogu soovib Vabariigi Valitsusel kasutada Lääne-Eesti saarte sihtala ja Saarte programmi koordineeriva ja elluviiva üksusena TTÜ Kuressaare Kolledži Saarte Instituuti (Lääne-Eesti saarte arenguagentuur).
5. ESK üldkogu pöördub regionaalministri poole palvega koordineerida ministriumide vahelist tegevust eesmärgiga sõlmida pikaajaline (koostöö)leping ametkondadega, millega kindlustatakse Piirissaare sibulakasvatajate toodangule turg Eesti kaitseväge ja piirivalve näol.

Kell 11.00

Hants Kipper kuulutab ESK üldkogu Piirissaarel lõppenuks ning teeb teatavaks järgmise üldkogu toimumise aja ja koha – 28.-30. juuni 2001.a Ruhnus.